

**KAZIMIERZ
TWARDOWSKI**

**O TAK ZWANYCH
PRAWDACH
WZGLĘDNYCH**

KAZIMIERZ TWARDOWSKI

O TAK ZWANYCH
PRAWDACH
WZGLĘDNYCH

Kęty 2021
WYDAWNICTWO
MAREK DEREWIECKI

Podstawa wydania:

Kazimierz Twardowski, *O tak zwanych prawdach względnych*,
Lwów 1934

Copyright © 2021 by Wydawnictwo Marek Derewiecki
Wszelkie prawa zastrzeżone

Wydanie pierwsze

Redakcja i korekta: Zespół

Projekt okładki: Łukasz Derewiecki

Skład i łamanie: Łukasz Derewiecki

ISBN 978-83-66941-98-4

Wydawnictwo Marek Derewiecki

ul. Szkotnia 29a, 32-650 Kęty

e-mail: kontakt@vintagebooks.pl

Księgarnia: www.vintagebooks.pl

Spis treści

Przedmowa	5
O tak zwanych prawdach względnych	7

Przedmowa

Rozprawa *O tak zwanych prawdach względnych* była po raz pierwszy drukowana w wydanej nakładem Senatu Akademickiego Uniwersytetu Lwowskiego w roku 1900 Księżce Pamiątkowej Uniwersytetu Lwowskiego ku uczczeniu pięćsetnej rocznicy Fundacji Jagiellońskiej Uniwersytetu Krakowskiego. W roku 1902 ukazał się w VIII. roczniku czasopisma „Archiv für systematische Philosophie” przekład niemiecki tej rozprawy, dokonany przez Prof. dra M. Wartenberga. Po raz drugi ukazała się ona w języku polskim w publikacji: Kazimierz Twardowski, *Rozprawy i artykuły filozoficzne*, zebrał i wydał uczniowie, Lwów 1927.

Autor rozprawy, urodzony w roku 1866 w Wiedniu, był zrazu docentem filozofii w Uniwersytecie Wiedeńskim, a w latach od 1895 do 1930 naprzód nadzwyczajnym, a później zwyczajnym profesorem filozofii w Uniwersytecie Lwowskim, którego obecnie jest profesorem honorowym. Ogłosił drukiem:

– *Idee und Perception. Eine erkenntnistheoretische Studie aus Descartes*. Wien, C. Konegen, 1892; – *Zur Lehre vom Inhalt und Gegenstand der Vorstellungen. Eine psychologische Untersuchung*, Alfred Hölder, Wien 1894; – *Wyobrażenia i Pojęcia*, H. Altenberg, Lwów 1898; – *Zasadnicze pojęcia dydaktyki i logiki*, Polskie Towarzystwo Pedagogiczne, Lwów 1901; – *Ueber begriffliche Vorstellungen. Wissenschaftliche Beilage zum XVI. Jahresbericht der Philosophischen Gesellschaft an der Universität zu Wien*, J. A. Barth,

Leipzig 1903 (To samo w dokonanym przez autora przekładzie polskim pt. O istocie pojęć, Polskie Towarzystwo Filozoficzne, Lwów 1924); – O filozofji średniowiecznej wykładów sześć, H. Altenberg, Lwów 1910; – O naukach apriorycznych czyli racjonalnych (dedukcyjnych) i naukach aposteriorycznych czyli empirycznych (indukcyjnych). Rozprawa ta wyszła w publikacji: K. Ajdukiewicz, Główne kierunki filozofji, Jakubowski, Lwów 1923; – Rozprawy i artykuły filozoficzne, Książnica-Atlas, Lwów 1927; – Przykład wpływu wyobrażeń słuchowych na wzrokowe, „Przegląd Filozoficzny”, XXX 1927; – Z logiki przymiotników, „Przegląd Filozoficzny”, XXX 1927; – Sokrates, „Filomata”, nr 29, 1931; – Przemówienie, wygłoszone na obchodzie dwudziestopięciolecia Polskiego Towarzystwa Filozoficznego we Lwowie dnia 12. lutego 1929. Księga Pamiątkowa Polskiego Towarzystwa Filozoficznego we Lwowie, 12.II.1904 – 12.II.1929, Lwów 1931.

Lwów, w marcu, 1934

Komitet Redakcyjny
„Biblioteczki Filozoficznej”

O tak zwanych prawdach względnych

Wyraz *prawda* oznacza sąd prawdziwy. Wszystkie zatem sądy, które są prawdziwe, które posiadają cechę prawdziwości, są prawdami. Można więc zawsze zamiast wyrazu „*prawda*” używać wyrazu „sąd prawdziwy”. Wynika stąd, że wyrazy „*prawda względna*” i „*prawda bezwzględna*” znaczą to samo, co wyrazy „sąd względnie prawdziwy” i „sąd bezwzględnie prawdziwy”.

Bezwzględnymi prawdami nazywają się te sądy, które są prawdziwe bezwarunkowo, bez jakichkolwiek zastrzeżeń, bez względu na jakiegokolwiek okoliczności, które więc są prawdziwe zawsze i wszędzie. Względnymi zaś prawdami nazywają się te sądy, które są prawdziwe tylko pod pewnymi warunkami, z pewnym zastrzeżeniem, dzięki pewnym okolicznościom; sądy takie nie są więc prawdziwe zawsze i wszędzie.

Że takie, a nie inne jest znaczenie wyrazów *względny* i *bezwzględny*, dowodzi sposób stosowania tych wyrazów w innych wypadkach. Na przykład posłuszeństwo nazywamy bezwzględnym, jeżeli istnieje pod każdym względem, bezwarunkowo, bez zastrzeżeń, zawsze i wszędzie. Względne jest natomiast posłuszeństwo, okazywane tylko pod pewnymi warunkami, w pewnych razach, w pewnym kierunku, zależnie od okoliczności, więc nie zawsze i nie wszędzie. Podobnie mówi się też o względnym i bezwzględnym pięknie. Względnie piękna